

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, November' 15-dikán 1818.

Északi Amerika.

Az Ánglus Rurir azt írta vala nem régen, hogy az esmeretes reformátor Cobbet, ki az Angliai dolgok mostani folyamatjával megelégedve nem lévén, Amérikába vándorlott, de már onnét is vissza jött: ott az Elölülő ellen valami írást adván-ki, azért itélőszék' elébe állított 's 700 Dollár birságfizetésre ítéltetett legyen. Ezen erőssítésnek megczáfolására azt jegyzi-meg egy Amériikai újság: Hogy az Északi Amériikai egygyesült Státusokban, azolta, hogy szabadokká és függetlenekké lettek, egészszen eltöröltetett az Ánglusok' úgynevezett Támadási Aktája; ott nem tartják bűnnek az Országlás ellen való írást; az Elölülő ellen annyi rosszat mondhat akárki, a' mennyit néki tettük; de minden motskolódásból származó nyeresége csak az, hogy kinevetik.

Baltimorében panaszt tett az ott lakó Portugallus Consúl, hogy oda a' Támadók' hajóji, a' tengereken elfogdosott sok Portugallus hajókkal, szabadon behotsáttatnak.

Azon Északi Amériikai tengerpartokat, melyek a' *Galvestoni* öböltől *Pensacoláig* terjednek; megvizsgáltatta az Elölülő, hogy az ott lévő oltalmazó készültek elég jó állapotban vannak-é? Az Egygyesült Státusok Pensacolai Kormányozója, a' kit oda Generális Jackson betett, kihirdettette, hogy abban a' kikötőhelyben fél esztendeig minden nemzetbéli embe-

relnek szabad leszen a' kereskedés. — Az efféle megjegyzések oda mutatnak, hogy az Országlószék nemtsak hogy vissza nem adta mind ez ideig *Pensacolát* a' Spanyoloknak, hanem bajosan is fogja vissza adni külömben, ha tsak a' *Congressus* ezen fél esztendő alatt ellenkező határozást nem fog tenni.

Havannába biztost küldött az Egygyesült Státusok' Elölülője, hogy azon Amériikai polgárok' megszabadítását, kik a' *Meksikói* tsatázó mezőkön a' Támadók között a' Királyi seregek által elfogattattak, 's a' kik között valami Robison nevü nevezetes polgár is megneveztetik, vegye munkába.

Hogy melly kevés reménsége lehesen a' békesség' barátjainak ahöz, hogy az a' villongás, a' melly az Egygyesült Státusok és Spanyolország között naponként tüzesedik, szépen eltsendesedhesék, mutatják egyebek között a' *Georgiai* újságnak ezen szavai: — „Azon Indusok, kik Nyugoti Floridában Jackson által széllyelverettettek, 's azolta Keleti Floridában S. Augustin várához gyülekezvén; itt a' Spanyoloktól hadi készületet kaptak, 's az Ánglusokkal tserelési kereskedést folytatnak, már 2000 fegyveres emberekből álló sereget formáltak. Ezek bosszúállásnak szomjúzásával dulkulnak az Egygyesült Státusok ellen. Ezt jól látja ezen Státusok' Elölülője: 's ez az oka, hogy Augustában, Georgiának fő városában ő is magazinumokat állítatván-fel; hadi készületekkel tölteti.

Spanyol Amérika.

Chiliben a' *Parallná* történt verekedéstől fogva (melyről még eddig csak emlékezet is alig tétetett), hol a' *Maj-pói* megverettetésből megmenekedett Spanyolok újabban megverettettek, úgy látszik, mintha valamely fegyvernyugrás forma tsendesség uralkodna a' Spanyolok és a' Buenos-Ayresiek között. Ezeknek fő vezére *San Martin* még el nem ütözött volt a' táborhoz; nem tudták mi okozza elindulásának haladását. Némielyek a' Perui Vice-Királytól érkezett ajándékokat gondolják okának lenni; mások úgy beszéltek, hogy a' Platai Congressus el akarja tölle venni a' vezérséget: de ezt az a' nagy kedvesség, melyben ő a' nép előtt van, nem mutatja hitelesnek lenni, sőt a' Congressusnak eránta való magaviseletéből sem látszik valami efféle, a' melly kereszkeresi az alkalmatosságot, hogy valamit olyan kedvességet mutathasson hozzá, a' mit ő elfogadjon. Semmi ajándékot nem akar elvenni. Már most valami jószágokat nevezett-ki a' Congressus, oly határozással, hogy ezek, akár fogadja-el *S. Martin* a' maga személlyére akár ne', leg alább a' maradéka számára tartassanak-meg. Az Északi Amériki újságlevelek még meg nem szüntek az ő szép tetteit emlegetni. Közönségesen már csak Déli *Washington*-nak nevezik. A' *Chacabucoi* vereskedés után egy asztali egész készületet küldvén néki a' Congressus, ezt ő ugyan elfogadta, de azonnal vissza küldötte a' feleségének Buenos-Ayresbe, oly rendeléssel, hogy haladék nélkül adja-el, 's a' pénzt, mellyet értele kap, fordítsa egy oskolának felállittására. A' feleségeről azt írják, hogy ez is éppen úgy fel van a' természettől minden virtusokkal ruháztatva, mint ő maga, de ennek virtusait még az ő különös szépsége is nagyon betcsíti. Minthogy *S. Martin* a'

feleségét a' tsatározó mezőre el nem vitte volt, hanem Buenos-Ayresben az apjánál hagyta: tehát a' Congressus az által is kedvességet akart hozzá mutatni, hogy utánna küldje a' feleségét, 's úgy ítélvén, hogy talám költségbéli fogyatkozás miatt nem vitte volna el magával, költséget is eleget rendelt számára: de ezzel se' találta-el a' *S. Martin* gondolkodását, a' ki kinyilatkoztatta, hogy ő azt a' közönséges költségnél kiméllésén kívül, más felől és főbbképpen abból az okból tselekszi, hogy nem akar az alattalévő tiezteknél példát mutatni, a' kik látván, hogy ő a' feleségét magával hordozza, hasonlóképpen tselekednének, 's így igen elsokasodnának az aszszonyok az armádánál.

Német Ország.

Aachenből November' 4-dikén indultak a' legújabb újságok, 's ennyi a' foglalataik: —

Sándor Császár, Párisból tett útjából Oktober' 31-dikén visszaérkezett Aachenbe. Az özvegy Császárné (a' *Sándor* Császár anyja) Nov. 2-dikán az Aachentől egy fertály orányi távolságra lévő *Rohe* nevű kastélyba, a' Császárral együtt, a' ki édes anyjának *Aldenhoven*hez élébe ment vala, megérkezett, a' hova Austriai Császár ő Felsége is kiment ezen Felséges útasnak meglátására, ki is útját, Felséges Fija által kísértetvén, Maastrichton által Brüsszsel felé még az nap' tovább folytatta.

A' Koronaörökös és *Wilhelmus* Pruszsus Princzek, Oktob. 29-dikén Aachenbe megérkeztek. (Az a' Pruszsus Princz, ki a' Királlyal Párisba ment, mint a' *Monitör*, 's utánna minnyájunk, rosszszül irtuk, nem a' Koronaörökös, hanem *Károly* Princz, a' Király' 5-dik fija).

A' Kabinétek között még szakadatlannul folytak a' tanátskozasok, de hogy mitsoda tárgyak felett, ebből a' közönség

semmit se' tudott. Hanem minden környúlások azt mütatták, hogy November' közepéig minden tárgyaknak el kellett végződniek, a' mik *Aachenben* elvégződők voltak.

Egy magános tudósítónak levele *Aachenből* Nov. 3-dikán: —

„Az idegenek, kik akár időtöltés-akár újság-kivánásból ide gyültek vala, már nagyobb részint eltakarodtak innét, a' nélkül, hogy célzását se' egyikik se' másik elérte volna. Se' közönséges innepi pompázásokat, se' nagy vendégeskedéseket, sem estvéli számos egygyesületeket nem szemlélhettek. Eppen tsak a' Lord Castlereagh, Hertzeg Metternich, Gróf Nesselrode urak, 's Thurn és Taxis Hertzegné szállásaikon estek estvéli egygyesületek: de már ezen Aszszonyosság is elment innét. A' három Monarkhák ritkán jelentek-meg efféle társasági egygyesületekben, 's tsak honnyi megszkott életjek' módját folytatták 's folytatják. A' Londoni híres festő Lawrence, valami tizennégy napoktól fogva itt van. Azt bizta reá az Anglus Régens Princez, hogy ne' tsak a' három Monarkhákat, hanem azon Ministereket is, kik az 1814-dik esztendőktől fogva a' Kabinétekben fők voltak, fesse-le, a' melly képeknek számára Londonban a' Királyi palotában különös gallériát (képes szalákat) épitenek. Néhányakat ezen képek közzül már még 1814-ben, Londonban, mikor az Orosz Császár 's a' Pruszsus Király ott jártak, lefestett volt a' nevezett lépiró. Mondják, hogy Bétsben is megfog jelenni a' F. Marschal Hertzeg Schwarzenberg' lefestésére. Beszéli, hogy még eddig *Blücher* Hertzeget találta legjobban el. Nagyon szerentsés volt a' Ferentz Császár ó Felsége' képének eltalálásában is, melly már tsaknem egészen készen van. Feldmarschalli formaruhában, karpitos thronuson ülve, festette-le ó Cs. Felségét. —

„Ha mi itt *Aachenben* olykor-olykor egyegy orátskányi időtöltést keresünk, tsak némelly külső országok' levelezőjöknek tudósításaikat vesszük kezünkbe, mellyekben igen gyakran olyan tárgyakat találunk, mellyek nem tsak bagatellák, hanem némelyker oly gyenge fundamentumak is, hogy meg nem tartóztathatjuk magunkat efféle kérdésekkel való tünődéstől: Ugyan miért irták már ezt? 's annyival is inkább miért nyomtatták-ki? Egy Belga újságban példának okáért, minclatánna annak tudósítója elébb mérgeződő krisisekre fokadott volna, azért, hogy a' Kabinétek a' magok tanátskozásaikat titokban tartják, azután arról beszéllett, hogy melly jól kimutatta itt magát egy *Lüttichi* Frantzia komédiás társaság, 's néhány jobb jádzókat még nevenként is megditsért; a' melly czikkelynek megczáfolására elég leszen tsak azt megemlíteni, hogy a' *Lüttichi* komédiás társaság még tsak *Aachenben* se' volt.“

Az *Aacheni* Ujság ily parantsolatot hirdetett-ki November' 2-dikán azon ifjú Catholicus tanulókra nézve; a' kik papaságra készülvén, nem akarják, hogy katonának vigyék őket: —

„A' papi dolgokra ügyelő Királyi Ministérium a' Catholicus Candidatusokra nézve oly rendelést tett, hogy mind azok az ifjak, a' kik magokat a' Seminariumon kívül Theologiatanulásra adják, 's azt kívánják, hogy a' katonáskodástól mentek legyenek, msgokat az e' végre kineveztetett, papokból és oskolai tanítókból álló Biztosság által a' magok tanulási tehetségeikre nézve a' tudományokból, az egy Theologia' határába szorosán belé tartozó esmereteket kivéven, magokat szorosán megvizgáltassák, 's ennekutánna is, újabb rendelésig, az ifjak egy Papi Semináriumba is be ne vétetessenek 's a' Theologiai tanítás' halga-

tására ne bocsáttassanak addig és azok, a' meddig és a' kik az említett Biztosság tagjainak voksolási-többsége által, arra elég éretteknek lenni meg nem határozattak. Az *Aachen*i Országglási kerületben November' 12-dikére határozottatott ezen megvizsgáltatás. Azok a' Catholicus ifjak tehát, a' kik papságra vágyakoznak 's ezen okon az új katonák közé, kik mostanában a' Prusszus Regementekben lévő fogyatkozásnak kipótoltatására, összeszedettetni fognak, irattatni nem akarnak, magokat Nov. 11-dikén, az *Aachen*i fő Tanítónál Orsbach úrnál jelenték-be, 's tanulási bizonyágleveleiket neki mutassák elő. Költ *Aachen*ben Október' 27-dikén 1818-ban —“

„*A' Prusszus K. Országglószék által.*”

Az a' *Báró Humboldt Sándor*, a' ki magának sok és nevezetes útozásai által már nagy hírt 's nevet szerzett, nem soká, a' Prusszus Király' költsége által segítettvén, ismét igen nevezetes útra fog indulni. Most *Ásiában Tibetet* 's az *Indus Archipelagust* (a' Napkeleti Indiai szigetek csoportját) akarja vizsgálódó szemekkel bejárni. Melly nagy pártfogással vizeltessék a' Király a' nevezett tudós úrnak útozási próbatételei eránt, megtettzik egyebek között az ezen tekintetben hozzá intézett írásból, mellyet hozzá a' Király *Aachen*ből Október' 19-dikén küldött, 's a' melynek ez a' foglalatja: —“

„*A' Státus' Cancellarius Hertzeg Hardenberg* előmbé terjesztette azon előadást, melyben az úr neki a' maga *Indiában* 's az *Indiai Archipelaguson* tejendő útozására nézve nem rég' által adott. Az úr előbbeni útozásai, mellyeket *Déli Amérikában* tett, 's azon munkák, mellyek ezen útozásnak gyümöltsei, oly hírt 's nevet szerzettek az úrnak, mellyet az úr hazája betsüll. Ezen munkák igen

hasznosok a' tudományokra nézve: *Nin-* sen semmi kétségem az eránt, hogy a' mostani útozási plánumainak is illy hasznos resultatumai fognak lenni, melyhez-képpent én aranyban 12,000 tallérok-ból álló esztendőnként való úti segedelmet rendelék örömmel az úrnak a' maga elindulásától fogva számlálván 4 vagy 5 esztendőnként lefolyta alatt. *Physikai* és *tsillagvizsgálásra* való eszközöket is rendelék az úrnak, ezeket mindazonáltal oly feltétel alatt, hogy a' *Státus'* tulajdonai maradjanak, 's útozásának elvégzése után az úr ezeket azon gyűjtemények közé adja-be, mellyek meg fognak neveztetni. Örömmel fogom látni, hogy egy ily esmeretségekkel bíró ember, a' *Státus'* *Rabinéljeit* gazdagítja, 's az úr' tudós próbatételeinek szerentsés resultatumaiban részesülni fogok. Költ *Aachen*ben Okt. 19-dikén 1818-ban. —“

„*Friedrich Wilhelm.*”

A' Rénusi Prusszus tartományok-ba, mint a' *Berlini*, Okt. 27-dikén költ levelek erőssítik, oly törvénykezési rendtartás fog bevitetni, melly sem a' tsupa *Frantziaországi* sem a' tsupa *Prusszusi*, hanem a' kettőből formáltatott törvénykezési mód fog lenni. Hogy az igazságnak mindenek hallattára folyó kiszolgáltatása, az *Esküttekből* álló törvényszék, 's a' *Prokurátoroknak* a' közönség előtt halható szóval folyó prokatoroskodásra, fel fognak állittatni, ezen senki semmit nem kételkedik. Hogy a' törvénytétel közönségesen folyjon, nagyon tettzik a' közönség' megvilágosodottabb részének; a' *Törvénytudók* pedig nagyon kedvetlenkednek tőlle, nem annyira a' *criminalis*, mint a' polgári törvényes esetekre nézve.

Spanyol Ország.

A' három *Orosz fregátok*, mellyeknek egygyike 44, ketteje 36 ágyus, mel-

lyeket a' Császár a' Spanyol Királynak ajándékozott azért, hogy azon költségét, melyet a' Király a' régebben vásárolt lineahajóknak megföldoztatására fordított visszatérítse, Oct. 12-dikén megérkeztek a' Kadixsi kikötőhelybe.

A' volt Királynak nem soká mind a' három fiai házossági életre lesznek lépve. A' mostani Király és a' nagyobbik testvére Carlos Infáns, már egy pár esztendője telt, hogy házosságban élnek. Már a' második testvérének nem soká véghezmenendő megházosodásáról is jelentést tett a' Király a' Kastiliai tanátsnak. Ezen testvérének neve Don *Francisco de Paula*. Veszi a' két Siciliai koronaörökösnek a' Kalabriai Hercegnek *Karolina Louisia* nevű leányát.

Frantzia Ország.

A' Párisi levelek szerint *Sándor Császár*nak nem soká egy képe fog a' Gerárd rajzolatja szerint réz metzessel kiadattatni, mely alatt illy deák irás tállatlik: —

Jura pater populis, diademata regibus ultor

Europae pacem, templis sua numina reddit.

A' Követek' választatási munkája, így irnak Párisból Oktob. 31-dikén, már mindenütt véghez ment. Az esmeretes *Lafayettéről* azért nem volt szó, mint Párisi Candidatusról, az ott lefolyt választási munkában, hogy már a' *Sarthe*' departamentjében választatva volt, mely szerint tsakugyan ismét bétúsza ez a' híres ember még egyszer a' Fr. törvényhozók közzé. Egyéberánt, minthogy a' Frantzia újságokban most ezen választások' dolga a' legnevezetesebb tárgy, idő teszünk a' Párisi választás dolgáról még némely megjegyzéseket: —

Irtuk, hogy utoljára, tudniillik a' harmadik napi választásra tsak Con-

stant és Tarnaux maradtak fenn, mint a' kikre az első és második napokon, ha szintén *absoluta* többséget egyik se' kapott is, legtöbb voksok mentek. Nagy figyelemmel várta a' közönség, hogy ily nagy iparkodás után melyik fog végezetre győzedelmeskedni.

„Ma, így szoll ezen tárgyról egy Párisi tudósító Oktober' 29-dikén, harmadik versben gyűlnék össze a' *Sequána*' departamentje választói, hogy Constant és Tarnaux közzül valamelyiket Követté váloszzák. Hogy ez a' dolog itt oly bajosan mehet véghez, a' különböző részrehajlások' mesterkedései okozzák. Eleinten Manuel nevű igen jeles Prokurátor és Constant voltak az Independensek' Candidatusai, valamint szintén az ellenkező részé Tarnaux nevű gazdag Fábrikás úr's Bonnet nevű Prokurátor. Azalatt *Manuelt* a' *Vendében* Követté választották, 's ekképpen az Independensek' része annál nagyobb reménységgel dolgozott a' Constant választatásán. Az ő hamályosabb vetélkedő társait, *Gilbertet* és *Voysint*, kik hogy nyertesek lchessenek külömben se' reménlették, 's próbálásaik által tsak Constantnak tettek kárt, minthogy a' voksokat annál több felé oszlatták volna, reá beszéllették, hogy ne álljanak elé mint Candidatusok. Ezen mesterség által Constant nem keveset nyert. Sőt többre is reá vették a' Constant barátjai Gilbertet és Voysint, arra tudniillik, hogy a' magok voksaikat is mind Constantnak adják. Így történt, hogy már a' második napi voksolásra oda vitték volt a' dolgot, hogy Constantnak az *absoluta* többségre még tsak 62 voksok kívántattak volna. Ezt a' mesterkedést azonközben a' más részrehajlások pártosai eszelbe vették, 's ők is hasonló mesterségekkel készültek hozzá a' 3-dik napi választáshoz, melyet, hogy meg lchessen érteni, czeket kell megjegyezni: —

Az első napon tudniillik a' Ministèreium nagyon szerette volna *Bonnétet*, ki egy öreg, de nagyon hetsületes Prohátor, Követté választatni. Az Ultra-Royalisták ellenben, kik előre meggyőzöttetve voltak affelől, hogy a' magok régi Nemeseik közzül egynek választatását is véghez nem vihetik, azon dolgoztak, hogy egy *Olivier* nevű Bánkost választathassanak, a' ki ugyan, nem Nemes ember, de éppen olyan gondolkodású, mint egy Ultra-Nemes vagy Ultra-Royalista. A' kereskedőknek egy része 's több előkelő polgárok, kik egy részre se' hajlanak, 's a' kiknek neve ezért *les Impartiaux*, a' *Ternaux* pártját fogták 's már az első napon kimutatta vala a' voksolás' állapotja, hogy *Constant* után ennek legyenek legszámosabb pártfogóji; ezerral is több voksa volt, mint a' Ministère' Candidatusának *Bonnét*nek. A' Ministerek, tartván attól, hogy *Constant*, ki az úgynevezett *Independenseknek* a' főbbjeik közzé tartozik, győzedelmeskedni talál, tsakhogy *Constant* ne lehessen a' győzedelmes, minden barátjaikkal egygyütt *Ternaux* mellé állottak. Ebből a' lett, hogy a' másodib napi voksolás-kor tsaknem annyi voksok mentek a' *Terneaux*' részére, mint a' *Constant*éra. Ez a' történet a' *Ternaux*' barátjaiba bizodalmat öntött; az *Olivier* barátjaihoz flyamodtak 's szemeik elejébe terjesztették, hogy hagyják-fel az *Olivier* mellett való iparkodást, 's dolgozzanak inkább ők is a' *Ternaux* részére, tsakhogy *Constant* ne választathassék. Még is nyerték végezetre legalább nagy részint kívánságaikat, 's így történt osztán, hogy ezeknek a' néhány féle részrehajlásoknak, úgy mint: Ministerialisoknak, egy-részre-se'-hajlóknak, Ultráknak, 's a' Bankó-soknak, kik az Ultrákkal leginkább meg-egygyeznek, *Terneaux* mellett való egygyesülése, végezetre elnyomta az *Indepen-*

denseket, és nem *Constant*, hanem *Terneaux* választatott Követté.

Egy újságíró azt jegyzi-meg, hogy valami együgyü *Kalmár* Párisban azt kérdezvén, hogy valyon ugyan mik lehetnek valósággal azok a' *Ministeriálisok*, 's mik ismét az *Independensek*? egy barátjától ilyen választ kapott magyarázatúl: Úgy vedd-fel a' dolgot, barátom! hogy ha hallod, hogy valaki azt mondja, hogy ő Ministerialis, tsak úgy gondold, mintha azt mondaná, hogy neki már hivatala van, ha pedig azt mondja, hogy ő *Independens*, ez annyit tesz', hogy még hivatalt keres.

Perpignan mellett *Oktober*' 27-dikén a' menkö egy hástyába, melyben puskaport tartottak, beütvén, azt rettenetes tsattanással fellobbantotta 's a' levegőbe felvetette. A' magazinumban 16 katonák találatván, semmivé lettek; a' városban is sok házak megrontsoltattak 's egy ember itt is megöletett, és sokak terhesen megsbesítették.

A' Párisi *Journal* - des - debatesben ilyen eszmélődést olvasunk: — „Hogy melly nagyon elfoglalta légyen Európát a' hékesség' és egygyesség' lelke, látszik abból is, hogy melly kevésé ápolgattasának már most azok az igen nagyon buzgó indulatú emberek, a' kik *Oktober*. 18-dikából öröklétartó innepet akartak volna tsinálni. Két esztendő: teltek-el az ólta, mikor a' *Rénustó*' fogva az *Albisig* minden hegyeket nagy rakás meggyújtott fak' lángjai világositották, 's a' tüzes ifjuság' éneklései ekhoztatták. Már ezen esztendőben a' szabad ég alatt semmi efféle nagy tűzlobogások 's éneklések nem történtek. Az Országlószékek, hol eddig ezen inneplések nagy lármával mentek véghez, tudokra adták a' Professzoroknak 's az ifjuság' egyéb kormányzó-jinak, hogy kedvesen fogják venni; ha ezen innepi örvendezések tsak házakban

inkább mint a' szabad ég alatt való közönséges egygyesületek által tartatnak. Az ilyen szer felett való kibotsátkozások nem is szolgálnak egyébre, csak egy nemzetnek a' másik ellen való gyűlöltetésére 's ezen gyűlölségnek meggyökereztetésére, melyet sokkal jobb az Európai nemzetek között kiirtani inkább, mint jobban meggyökereztetni. Legjobb azon régi Görögök' példáját követni, kik a' magok győzedelmeiknek csak fa emlékezetoszlopokat állítottak-fel, mellyeknek hamari elromlása által az ő győzedelmikről való megemlékezet is elenyészett, 's a' nemzetek között való egygyesség anél hamarabb helyre állott."

Nagy Britannia.

A' Király III-dik György, a' múlt Oktober' 25-dikén Uralkodásának ötvennyoltzadik esztendejét töltötte-be, 's eszserént az ő Uralkodása már két esztendővel terjedett tovább a' III-dik Henrikénél, a' ki ő előtte minden Anglus Királyoknál tovább terjesztette uralkodásának idejét.

Maximilian Ausiriai-Estei Kir. Fő Hertzeg, Oktober' 17-dikén *Birminghamba* érkezett úti kísérvével egyetemben, a' honnét, minclutánna a' nevezetesebb fábrikat megsemlélte volna, útját 20-dikban *Beaudesert* felé vette, melly a' Marquis *Anglesea'* jószágá.

Az Angliai hadi Cancellariához rendelés érkezett azeránt, hogy az armádánál mellyik sereg 's mellyik Regiment mennyivel kevesítették. Csak a' Napkeleti Indiában lévő armáda nem kissé bittetik; 53,000 emberékkal szállittatik alább a' katonaság' száma. A' fő városban tovább való rendelésig minden rekrutázás félbe szakasztatott.

Georady nevű híres tengeri ember, kinek az apja 1806-ban az északi szélesség' 81-dik grádusáig ment, azt

erössiti, hogy hajóval soha se' fog senki az északi polushoz menni, 's ennek próbálgatására nintsen egyéb eszköz, hanem, hogy az odavágyódó ember Spitzbergenen telelvén, cit tavasszal szánra üljön, 's azt kutyákkal vonatván, ekképpen tegye-meg a' polusig még hátralévő 150 geographiai mértföldeket. Illyen úti készülettel szokták a' medvevadászó Oroszok a' Nava - Zembla és Kamtschatka között lévő nagy jég tengernek most egy majd más részeit beutozni. — *Hurst* nevű hajós mester ellenben úgy irt Oktober' 8-dikán a' Scherneszi kikötőhelyből, hogy ő a' múlt nyáron Aug. 9-dikén az északi tengernek azon öbleiben evezvén, mellyekből az egygyik, sokszor említett polusi expeditzió, útját, ha szintén a' polushoz nem veheti is, legalább Északi Amérikán fellyül próbálja a' Behringstrasse felé venni, látta ő ezen expeditziót, mikor a' 76-dik grádusnál valamivel fellebbetske járt 's ez még ekkor minden akadály nélkül folytatta evezését. Napnyugot felé 12 mértföldnyi messzségre se lehetett jeget látni.

Ujabb tudósítások Parisból:

A' Király Oktober' 30-dikán kiskerevén, aközben a' Pruszsus Király' szállásánál megállapodott 's meglátogatta. Délután 6 órakor a' Királynál ebédelt a' Pruszsus Király a' maga síjával Károlyal, Konstantinus Nagy Hertzeggel, 's a' Mecklenburgi Princzel. Azután a' Kastély' theátrumába mentek, a' hol ily című tárgy jádzódott: *La suite d' un bal masque* (egy álorzás bálnak következése). 51-dikben vadászatra ment a' Pruszsus Király Konstantinus Nagy Hertzeggel 's a' Francia Princzekkel 's Princzennékkal. Az Orosz Nagy Hertzeg leginkább a' katonai dolgokra fordítja figyelmét.

Házai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Fő Tisztelendő Fejér György Királyi Tanácsos és Prépost Úrnak, a Győri tudomány kerület fő igazgatójának tiszteletére. Bétsben 1818.

Meghallgatott már a' könyörületos
Éghminket is, kik szent anya Nyelv' ügyét.
Méltán visellyük szíveinken,
És mi után epedénk, betölté: :

Midőn, FEJÉRünk! Téged az Erdemest,
Aldott Hazánknak lelkesedett fíját,
Önként Királyunk felmagasztalt
Fő Tudományban Igazgatónak.

Százszor szerencsés Győr Veled, a' kiben
Tudós, Baráttját megleli, Gyámolat
Minden Tanuló; Pest vidéke
Részes örömbö' Te néked örvend.

Vak sorgra nem vágy, és nem is esdekel,
Kit elterülő szárnyira felfogott
Az Erdem, és a' szép dícsőség'
Lelke nagyobbra, nagyobbra kísztet.

Magába' vetvén a' bizodalmat,
Izzadt futású Czéllya felé siet;
A' jót, 's Hazájának mi hasznos,
Megteszi, bár akadályok ériék.

Mint a' leomló sík Duna terheket:
Hord, 's nem hanyatlik, bár mi nehéz,
alá;
Kis szirtket folyvást el elmos,
'S Vívá megütközik a' Nagyokkal.

Mig győzedelmes fővel, elágozott
Jó tétemény között híresen éri el.

Végső határát, 's fennmaradván,
A' Neve, tér occánba omlik.

Vitkovics Mihály.

Azon közönséges pompa, mellyel Pesten a' tanulási új esztendő mostan kezdetét vette, ily szókkal adatik elő a' Pesti közönséges levelekben: —

„A' Pesti Királyi Universitásnál a' Sz. Lélek' segítségül hívása Tsötörtökön (dd. 5. Nov.) tartatott. A' Nagy Misét Fő Tisztelendő és Nagyságos Marsovszky István Praclatus Ur mondotta diszes egyházi szolgálattal. Misc után az Universitásnak nagy palotájában a' Beköszöntő Oratio tartatott, mellyet az idén T. T. Czinke Ferencz Ur, a' Magyar Literatúrának érdemes Tanítója mondotta deák nyelven: „De Neologismo in Lingua Hungarica.“ Az Orátor igen bőven kiereszkedett ezen tárgyra, melly minden tinosuló Nyelvben szükséges, és annak módjával hasznos is: de ellenben káros és veszedelmes, ha a' nyelv természetének felforgatásával gyakoroltatik, mint azt némelly Magyar Irók bátorokdtak tselekedni,

Utolsó Jegyzések.

Irlandiában nem régen két kis asszony, *Misz Clarence* és *Misz Foulter* hét ifjú urakkal, szép utat tettek úgynevezett buvárharang' segedelmével, le a' tenger' fenekére, 120 lábnyom mélységre, a' hol ezen éneket *God save the King* eldudorászván, szerentsésen feljöttek. Hogy éppen a' tenger' fenékén jártak, megmutatták az áttal, hogy onét, ott termő holmit hoztak fel.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
November' 10-dikén 251 $\frac{2}{3}$ — 11-dikén 247 — 12-dikén 243 $\frac{2}{3}$ — forintot.